

Regeringens proposition

1978/79: 22

om fortsatt giltighet av lagen (1952: 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål, m. m.;

beslutad den 21 september 1978.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

SVEN ROMANUS

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att 1952 års lag med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål och 1969 års lag om telefonavlyssning vid förundersökning angående grovt narkotikabrott m. m. erhåller fortsatt giltighet till utgången av år 1979.

1 Förslag till

Lag om fortsatt giltighet av lagen (1952: 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål

Härigenom föreskrivs att lagen (1952: 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål, vilken enligt lag (1977: 1026) gäller till utgången av år 1978, skall äga fortsatt giltighet till utgången av år 1979.

2 Förslag till

Lag om fortsatt giltighet av lagen (1969: 36) om telefonavlyssning vid förundersökning angående grovt narkotikabrott m. m.

Härigenom föreskrivs att lagen (1969: 36) om telefonavlyssning vid förundersökning angående grovt narkotikabrott m. m., vilken enligt lag (1977: 1027) gäller till utgången av år 1978, skall äga fortsatt giltighet till utgången av år 1979.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1978-09-21

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ullsten, Romanus, Turesson, Gustavsson, Olsson, Dahlgren, Åsling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Wikström, Johansson, Friggebo, Wirtén

Föredragande: statsrådet Romanus

Proposition om fortsatt giltighet av lagen (1952: 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål, m. m.

---

1 Inledning

Bestämmelser om tvångsmedel vid beivran av brott finns, förutom i rättegångsbalken, i bl. a. lagen (1952: 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål och lagen (1969: 36) om telefonavlyssning vid förundersökning angående grovt narkotikabrott m. m. Dessa lagar innehåller tilläggs- och undantagsbestämmelser till den grundläggande regleringen i rättegångsbalken. Bl. a. har särregleringen avseende på möjligheterna till telefonavlyssning.

Både 1952 och 1969 års lagar är tidsbegränsade och gäller efter senast gjorda förlängningar till utgången av år 1978 (prop. 1977/78: 11, JuU 1977/78: 13, rskr 1977/78: 59).

I samband med riksdagsbehandlingen år 1973 av förslag till lag om särskilda åtgärder till förebyggande av vissa våldsdåd med internationell bakgrund (prop. 1973: 37, JuU 1973: 18, rskr 1973: 121) och förslag till lag om fortsatt giltighet av 1969 års lag (prop. 1973: 104, JuU 1973: 22, rskr 1973: 223) aktualiserades frågan om en samlad översyn av reglerna om telefonavlyssning. Med anledning av riksdagens begäran om en sådan översyn tillkallades utredningen (Ju 1974: 08) om telefonavlyssning för att se över lagstiftningen på området. Utredningen avlämnade i december 1975 betänkandet (SOU 1975: 95) Telefonavlyssning.

På grundval av betänkandet lades i mars 1976 i proposition 1975/76: 202 fram förslag till nya regler om telefonavlyssning vid förundersökning m. m. Förslaget innebar att reglerna i 1952 och 1969 års lagar togs in i 27 kap. rättegångsbalken och gavs permanent karaktär.

Vid riksdagsbehandlingen av propositionen ansåg justitieutskottet (JuU 1976/77: 20) att ärendet med visst undantag borde återgå till regeringens kansli för översyn och ytterligare överväganden. Utskottet ansåg vidare att det borde ankomma på regeringen att besluta om formerna för den förordade översynen. Samtidigt hemställde utskottet att riksdagen i nu förevarande del skulle avslå propositionen. Riksdagen biföll utskottets hemställan (rskr 1976/77: 129).

Enligt regeringsbeslut den 29 juni 1978 bemyndigades chefen för justitiedepartementet att tillkalla en kommitté med uppdrag att se över tvångsmedelsregleringen vid förundersökning i brottmål m. m. Kommittén skall enligt sina direktiv (dir 1978: 57) bl. a. söka utarbeta en permanent reglering som ersätter 1952 och 1969 års lagar.

Mot denna bakgrund har fråga uppkommit om man i avvaktan på en permanent reglering bör ytterligare förlänga giltigheten av 1952 och 1969 års lagar, eventuellt till utgången av år 1979.

Rikspolisstyrelsen har i skrivelse den 22 mars 1978 till chefen för justitiedepartementet redogjort för tillämpningen av 1969 års lag under år 1977 och för läget på narkotikamarknaden.

Efter remiss har justitiekanslern (JK), riksåklagaren (RÅ), Svea hovrätt, Stockholms tingsrätt, överbefälhavaren, socialstyrelsen och Sveriges advokatsamfund yttrat sig över frågan om förlängning av 1952 och 1969 års lagar och över rikspolisstyrelsens skrivelse.

2 Gällande ordning

Rättegångsbalken (RB) innehåller regler om användning av tvångsmedel under förundersökning. Bestämmelserna kännetecknas allmänt av en strävan att begränsa användningen av tvångsmedel till fall då misstanke om mera allvarlig brottslighet föreligger.

I 27 kap. finns bestämmelser om bl. a. beslag och telefonavlyssning. Enligt 27 kap. 2 § andra punkten RB krävs för beslag av vissa skriftliga meddelanden att fråga är om brott för vilket ej är stadgat lindrigare straff än fängelse i två år. I 27 kap. 9 § RB finns bestämmelser som ger domstol möjlighet att förordna om kvarhållande av postförsändelse m. m.

Enligt 27 kap. 16 § RB får domstol lämna tillstånd till telefonavlyssning när någon kan skäligen misstänkas för brott för vilket inte är stadgat lindrigare straff än fängelse i två år. Som förutsättning gäller dessutom att åtgärden skall vara av synnerlig vikt för utredningen. Beslutet får avse samtal till och från telefonapparat som innehas av den misstänkte eller eljest kan antas komma att begagnas av honom.

Tillstånd till telefonavlyssning skall gälla viss tid, högst en vecka, från den dag då tillståndet delgavs telefonanstaltens föreståndare.

Beträffande granskning av uppteckning som har gjorts när samtal avlyss-

nats äger bestämmelserna i 27 kap. 12 § första stycket RB om undersökning och granskning av enskild handling motsvarande tillämpning. Hänvisningen innebär bl. a. att uppteckningen inte får närmare undersökas av annan än domstolen, undersökningsledaren eller åklagaren. Dock får sakkunnig eller annan som anlitas för eller hörs under utredningen granska uppteckningen efter anvisning av domstolen, undersökningsledaren eller åklagaren. Av 27 kap. 16 § RB följer slutligen att uppteckningen, i den mån den innehåller något som inte är av betydelse för utredningen, skall efter granskningen omedelbart förstöras.

Lagen (1952:98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål ger i förhållande till RB utvidgade möjligheter till användning av tvångsmedel under förundersökning.

Enligt lagen, som gäller vid förundersökning angående vissa brott mot rikets säkerhet och vissa andra grövre brott, kan skriftligt meddelande som avses i 27 kap. 2 § andra punkten RB tas i beslag, även om för brottet är stadgat lindrigare straff än fängelse i två år (3 §). Förordnande om kvarhållande av postförsändelse m. m. enligt 27 kap. 9 § RB kan enligt 4 § i vissa fall meddelas av undersökningsledaren eller åklagaren. Beträffande telefonavlyssning föreskrivs i 5 § att tillstånd härtill får lämnas, även om för brottet är stadgat lindrigare straff än fängelse i två år. Om det är av synnerlig vikt för utredningen får expediering av samtal till och från apparat, som innehas eller eljest kan antas komma att begagnas av den misstänkte, inställas eller fördröjas eller apparaten avstängas för samtal eller uppgift inhämtas från telefonanstalt om samtal som har expedierats eller beställts till och från apparaten. Beslut om sådan åtgärd meddelas av rätten. Giltighetstiden för tillstånd till telefonavlyssning eller annan åtgärd av angivet slag är högst en månad. Undersökningsledaren eller åklagaren får i vissa brådskande fall själv besluta om åtgärden. Har undersökningsledaren eller åklagaren gjort detta, skall anmälan ofördröjligen göras hos rätten, som har att skyndsamt pröva ärendet.

1952 års lag ger även möjlighet till förlängning av den tid inom vilken häktningsframställning enligt 24 kap. 12 § RB skall inges till rätten (2 §). Beslut om sådan förlängning meddelas av justitiekanslern.

Enligt *lagen (1969:36) om telefonavlyssning vid förundersökning angående grovt narkotikabrott m. m.* skall 27 kap. 16 § RB äga motsvarande tillämpning vid förundersökning angående grovt narkotikabrott eller grov varusmuggling, om smugglingen gällt narkotika som avses i narkotikaförordningen (1962:704), trots att för brottet är stadgat lindrigare straff än fängelse i två år. Giltighetstiden för tillstånd till avlyssning får bestämmas till högst en månad.

I detta sammanhang kan erinras om *lagen (1975:1360) om tvångsåtgärder i spaningssyfte i vissa fall*. Enligt denna lag, som gäller till utgången av år 1978, får i vissa fall tvångsåtgärd såsom t. ex. telefonavlyssning tillgripas, när åtgärden är påkallad för att utröna om terroristorganisation plan-

lägger eller förbereder gärning som innebär våld, hot eller tvång för politiska syften. Frågan om förlängning av denna lag övervägs f. n. inom arbetsmarknadsdepartementet.

3 Prop. 1975/76:202 med förslag till nya regler om telefonavlyssning vid förundersökning m. m.

I prop. 1975/76:202 med förslag till nya regler om telefonavlyssning vid förundersökning m. m. föreslogs att nuvarande regler i 1952 och 1969 års lagar skulle tas in i 27 kap. RB och ges permanent karaktär. Regeln i 1952 års lag om förlängning av anhållningstid upptogs dock inte i förslaget. Det föreslogs vidare att skyddet för den enskildes integritet skulle stärkas i olika hänseenden bl. a. genom att hans intressen i ärendet skulle tillvaratas av en av regeringen utsedd god man. Den gode mannen skulle ha ställning av part. Vid prövning av tillstånd till telefonavlyssning skulle vidare beaktas om risk förelåg att författare, meddelare eller annan som enligt tryckfrihetsförordningen eller radioansvarighetslagen (1966:756) har rätt till anonymitet skulle röjas. Ett uttryckligt förbud att avlyssna telefonsamtal mellan misstänkt och hans försvarare togs också upp i förslaget. Skärpta regler föreslogs för avlyssning av samtal till och från telefonapparat som inte innehades av den misstänkte eller huvudsakligen brukades av honom.

Vid riksdagsbehandlingen av propositionen uppmärksammades speciellt frågan i vad mån avlyssnat material får utnyttjas när det gäller annan brottslighet än den som har föranlett tillståndet. I sitt betänkande med anledning av propositionen (JuU 1976/77:20) konstaterade justitieutskottet att problemet inte är begränsat till telefonavlyssning utan kan uppkomma också vid utnyttjande av andra tvångsmedel, t. ex. brevkontroll, husrannsakn eller ingripande enligt bevissäkringslagen (1975:1027) för skatte- och avgiftsprocessen. Sambandet var enligt utskottet sådant att man borde eftersträva en generell lösning för olika typer av tvångsmedel. En så vittsyftande lagstiftning ansåg utskottet emellertid kräva ett helt annat beslutsunderlag än det som förelåg i ärendet.

Som tidigare anmärkts hemställde utskottet att propositionen skulle avslås i denna del och att de av utskottet upptagna frågorna skulle bli föremål för översyn och ytterligare överväganden. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag (rskr 1976/77:129).

4 Dir (1978:57) om översyn av tvångsmedelsregleringen vid förundersökning i brottmål m. m.

I direktiven sägs att det bör göras en fullständig översyn av i första hand tvångsmedelsregleringen i 27 och 28 kap. RB. Översynen bör ta sikte på att

åstadkomma en ändamålsenlig avvägning mellan samhällets behov av tvångsmedel och de motstående intressen som kan komma att beröras därav. Det påpekas att brottsutvecklingen har medfört behov av effektivare tvångsmedel. Samtidigt har det bedömts som önskvärt att stärka den enskildes ställning. De grundläggande värderingar i fråga om fri- och rättighetsskyddet som har kommit till uttryck i regeringsformen måste bilda utgångspunkt för utformningen av tvångsmedelsregleringen. Detsamma gäller om de ställningstaganden som har gjorts i bl. a. tryckfrihetsförordningen i fråga om skyddet mot förhandsgranskning och spridningshinder samt anonymitetsskyddet.

Ett spörsmål som enligt direktiven särskilt skall beaktas är frågan om i vilken utsträckning den information som erhålls vid tvångsmedelsanvändningen bör få utnyttjas när den avser annan brottslig verksamhet än den som har legat till grund för beslutet om tvångsåtgärd. Kommittén bör i den delen söka en generell lösning för olika typer av tvångsmedel. Även på andra punkter bör en enhetlig reglering för alla typer av tvångsmedel eftersträvas.

Vad gäller 1952 och 1969 års lagar uttalas att kommittén bör söka utarbeta en permanent reglering som kan flyttas över till RB.

5 Rikspolisstyrelsens skrivelse

Beträffande tillämpningen av 1969 års lag under år 1977 anför rikspolisstyrelsen följande.

Annan undersökningsledare än åklagare har inte gjort framställning om telefonavlyssning. För att i detalj följa tillämpningen av lagen och bevaka att tillämpningen blir restriktiv och likformig har liksom tidigare den ordningen iakttagits att samtliga ärenden rörande ifrågasatt avlyssning anmälts för rikspolischefen eller – vid förfall för honom – för överdirektören i rikspolisstyrelsen.

Lagen har under år 1977 tillämpats efter samma principer som tidigare och alltså endast i särskilt angelägna fall. Telefonavlyssning har begärts endast då man kunnat misstänka yrkesmässig, organiserad handel med narkotika. Huvudsyftet har liksom tidigare varit att avslöja storsmugglingen till och storlangningen inom landet.

Under år 1977 har tillstånd beviljats att avlyssna samtal till och från telefonapparater som innehafts eller begagnats av tillhoppa 122 personer, misstänkta för grovt narkotikabrott. Motsvarande siffra för år 1976 var 64. Ökningen av antalet avlyssningar under år 1977 i förhållande till föregående år beror framför allt på den intensifiering av narkotikabekämpningen som inträtt sedan speciella narkotikarotlar inrättats länsvis vid årsskiftet 1976/77.

Beträffande det aktuella läget på narkotikaområdet framhåller rikspolisstyrelsen bl. a. följande.

Vid ett möte med landets samtliga polischefer i december 1976 bestämdes att polisinsatserna mot den illegala narkotikahandeln skulle prioriteras på bekostnad av annan polisverksamhet. Insatserna skulle i första hand riktas mot handeln med centralstimulerande medel och opiater. Därvid skulle ett antal narkotikaenheter bildas med länen som primära verksamhetsområden. Den under år 1976 avdelade personalstyrkan skulle ökas med cirka 50 % för att möjliggöra den erforderliga prioriteringen. Prioriteringen har genomförts under år 1977. 23 narkotikaenheter har bildats med länen som primära verksamhetsområden. Den för narkotikabekämpning avdelade personalstyrkan har ökats från 240 i december 1976 till 304 i genomsnitt per månad under år 1977.

Tillgången på *centralstimulerande medel* har varit god under år 1977. F. n. tycks dock en viss brist föreligga framför allt i Stockholms-området, förmodligen som följd av gemensamma svensk-holländska insatser mot ett antal laboratorier i Holland. Under åren 1969–1975 har de årliga beslagskvantiteterna varierat mellan 23 och 45 kg. Under år 1976 beslagtogs 120 kg, medan motsvarande mängd år 1977 var 47 kg.

Tillgången på *cannabis* är oförändrat god. Dock har polisen under år 1977 inte kunnat ägna sig speciellt åt cannabishandeln eftersom handeln med centralstimulantia och heroin måste komma i första hand. Under år 1977 beslagtogs 132 kg.

Morfinbasens relativa betydelse har minskat. Förmodligen har missbrukare av morfinbas gått över till heroin. Under år 1977 beslagtogs 7 gram.

Heroin har förekommit på den svenska marknaden sedan årsskiftet 1972/73. Tillgången på heroin är god även om beslagtagna kvantiteter är relativt små. Under år 1977 beslagtogs 1 335 gram.

Centrum för handeln med heroin är Holland och där framför allt Amsterdam. Heroinet kommer från Sydostasien där Thailand är ett nyckelland. Smugglingen till Europa sker uteslutande med flygburna kurirer. Så gott som varje större flygplats i Europa kan fungera som transiteringsort på heroinets väg från Sydostasien till Holland. Härtill kommer tecken som tyder på att den ökande charterturismen mellan Skandinavien och Thailand numera utnyttjas för smuggling av heroin från Sydostasien direkt till Skandinavien utan omvägen över Holland.

Kokain synes under år 1977 ha förekommit på den svenska marknaden i större skala än hittills. Samma trend har observerats i andra europeiska länder. Kokainet smugglas från Sydamerika via förmodligen Spanien och Portugal till övriga delar av Europa. Enligt rikspolisstyrelsens uppfattning kommer kokain att om några år utgöra ett lika bekymmersamt problem som heroin är i dag. Under år 1977 beslagtogs 607 gram.

Enligt rikspolisstyrelsens bedömning är det med hänsyn till den illegala narkotikahandlingens omfattning och professionalisering inte möjligt att

enbart med konventionella spaningsmetoder hålla greppet över den grova narkotikabrottsligheten. Om enbart de vanliga spaningsmetoderna skulle användas, skulle det krävas insatser som varken kan åstadkommas inom ramen för tillgängliga resurser eller kan beräknas bli tillförda polisen utifrån. Även om ett sådant extraordinärt resurstillskott skulle kunna åstadkommas, skulle man ändå inte komma åt de ledande profitörerna.

Rikspolisstyrelsen tillägger att, även om narkotikabrottsligheten måste allvarligt uppmärksammas, telefonavlyssning inte får användas annat än mot mycket grov brottslighet. Det är numera helt klart att den grova narkotikabrottsligheten domineras av välorganiserade smuglings- och distributionssyndikat. Denna handel förorsakar ett stort mänskligt lidande. Såsom lagen tillämpats kan den inte anses ha obehörigen kränkt individens krav på integritet.

6 Remissyttrandena

Samtliga remissinstanser har godtagit att giltighetstiden för 1952 och 1969 års lagar förlängs till utgången av år 1979.

JK framhåller att en förlängning av giltighetstiden för de båda lagarna är ofrånkomlig. Det bör enligt JK vara fullt tillräckligt med en förlängning till utgången av år 1979.

Enligt RÅ föreligger otvivelaktigt fortfarande behov av de vidgade möjligheter till tvångsmedelsanvändning som finns enligt 1952 års lag. När det gäller 1969 års lag anför RÅ att telefonavlyssning har visat sig vara en effektiv metod att med rimliga resursinsatser bekämpa den grova narkotikabrottsligheten. Spaningsmetoden kan därför enligt RÅ inte undvaras i detta sammanhang. Den markanta ökningen av antalet avlyssnade personer under år 1977 sätter RÅ i samband med den intensifiering av narkotikabekämpningen som inträdde då de s.k. länsrotlarna inrättades vid årsskiftet 1976/77. Det saknas enligt RÅ anledning anta annat än att tillämpningen av 1969 års lag fortfarande präglas av önskvärd restriktivitet och strävan att tillgodose de enskildas krav på integritet.

Svea hovrätt finner ej skäl ifrågasätta rikspolisstyrelsens uppgift att ökningen av antalet avlyssningar enligt 1969 års lag framför allt beror på den intensifiering av narkotikabekämpningen som inträtt sedan de s.k. länsrotlarna inrättades vid årsskiftet 1976/77. Hovrätten framhåller att telefonavlyssning utgör ett synnerligen allvarligt ingrepp i den enskildes personliga integritet och att sådan avlyssning därför måste omgärdas med så stora rättssäkerhetsgarantier som möjligt. Med hänsyn härtill och mot bakgrunden av den markanta ökningen av antalet telefonavlyssningar anser hovrätten det angeläget att frågan om en permanent lagstiftning löses utan dröjsmål.

Stockholms tingsrätt förklarar att dess erfarenheter av tillämpningen

under år 1977 av 1969 års lag överensstämmer, så långt tingsrätten kunnat bilda sig en uppfattning i saken, med de förhållanden rikspolisstyrelsen angivit i sin redogörelse för tillämpningen av lagen. Enligt tingsrätten framstår telefonavlyssning som ett oundgängligt medel vid spaning för uppdagande av den grovre brottsligheten i fråga om narkotika.

Överbefälhavaren finner det angeläget att giltighetstiden för 1952 och 1969 års lagar förlängs till utgången av år 1979 i avvaktan på en permanent reglering.

7 Föredraganden

1952 års lag med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål tar sikte på brott som rör rikets säkerhet eller är av allmänfarlig natur. Lagen gäller till utgången av år 1978. Samtliga remissinstanser har ansett att lagens giltighetstid bör förlängas i avvaktan på en permanent reglering av de möjligheter till bl. a. telefonavlyssning som lagen erbjuder. Även jag anser att behov fortfarande föreligger av de vidgade möjligheter till tvångsmedelsanvändning som finns enligt lagen.

Även 1969 års lag om telefonavlyssning vid förundersökning angående grovt narkotikabrott m.m. gäller till utgången av år 1978. Av den redogörelse som rikspolisstyrelsen har lämnat angående tillämpningen av lagen framgår att den illegala narkotikahandeln i landet är omfattande. Tillstånd till telefonavlyssning har under år 1977 meddelats i betydligt större omfattning än föregående år. Som rikspolisstyrelsen har framhållit och som bestyrkts av remissyttrandena torde ökningen av antalet avlyssningar till övervägande del bero på den intensifiering av narkotikabekämpningen som inleddes vid årsskiftet 1976/77.

Enligt rikspolisstyrelsens bedömning är det med hänsyn till den illegala narkotikahandlingens omfattning och professionalisering inte möjligt att hålla greppet över den grova narkotikabrottsligheten med enbart konventionella spaningsmetoder. Telefonavlyssning måste alltså användas även i fortsättningen. Rikspolisstyrelsen betonar dock att telefonavlyssning inte får användas annat än mot mycket grov narkotikabrottslighet.

Vad rikspolisstyrelsen anfört har inte mött någon erinran under remissbehandlingen. Remissinstanserna har också allmänt tillstyrkt en förlängning av 1969 års lag.

Även enligt min mening finns det anledning att se allvarligt på läget inom narkotikabrottslighetens område. Under år 1978 har regeringen vidtagit åtgärder för att intensifiera bekämpandet av den olagliga narkotikahandlingen. Sålunda har de speciella narkotikarotlar som inrättades länsvis vid årsskiftet 1976/77 gjorts permanenta. Vidare har statens kriminaltekniska laboratorium fått ökade resurser för analys av beslagtagna narkotika. För att kunna kartlägga de internationella narkotikasyndikaten och smuglingsvägarna för narkotika till Sverige har svensk polis

stationerats i Bangkok och Haag. De vidtagna åtgärderna har redan inneburit att flera narkotikaligor har kunnat oskadliggöras.

Trots de kraftigt ökade insatserna mot narkotikabrottsligheten är situationen fortfarande mycket allvarlig. Jag har från rikspolisstyrelsen inhämtat uppgifter om läget i september 1978. Dessa uppgifter visar att någon mera påtaglig ändring i situationen på den svenska narkotikamarknaden inte har skett sedan rikspolisstyrelsen inkom med sin skrivelse. Jag kommer i samband med årets budgetarbete att överväga ytterligare polisiära insatser mot narkotikabrottsligheten.

Som framgår av rikspolisstyrelsens skrivelse domineras den grova narkotikabrottsligheten av välorganiserade smugglings- och distributionssyndikat. Den är därför svår att komma åt och kräver särskilda spaningsmetoder. Telefonavlyssning har visat sig vara en effektiv metod att med rimliga resursinsatser bekämpa den aktuella brottsligheten. Metoden är alltså av stor betydelse som ett komplement till konventionella åtgärder vid bekämpandet av denna farliga brottslighet. Vad som har upplysts om tillämpningen av lagen under år 1977 ger också vid handen att möjligheten till telefonavlyssning har använts restriktivt och att tillämpningen har präglats av strävan att tillgodose den enskildes krav på integritet. Även när det gäller 1969 års lag finns det alltså starka skäl för en förlängning av giltighetstiden.

Som tidigare berörts har en kommitté tillsatts med uppgift att göra en översyn av lagstiftningen om telefonavlyssning och andra tvångsmedel. Avsikten är bl.a. att 1952 och 1969 års lagar skall ersättas med en permanent reglering. Det är i dag för tidigt att yttra sig om när utredningsarbetet kan bli slutfört och när lagförslag kan föreläggas riksdagen. T.v. bör emellertid giltighetstiden för de båda provisoriska lagarna förlängas med ett år eller till utgången av år 1979.

8 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att antaga de inom justitiedepartementet upprättade förslagen till

1. lag om fortsatt giltighet av lagen (1952: 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål,
2. lag om fortsatt giltighet av lagen (1969: 36) om telefonavlyssning vid förundersökning angående grovt narkotikabrott m.m.

9 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

